

DOĞAL KAYNAK:

Doğada kendiliğinden bulunan ve insanlar tarafından kullanılan varlıklara **doğal kaynak** denir.

Örnek: Su, toprak, ormanlar, madenler, güneş, rüzgâr

EKONOMİK FAALİYET:

İnsanların geçimini sağlamak için yaptığı üretim, dağıtım ve hizmet işlerine ekonomik faaliyet denir.

Örnek: Tarım, Hayvancılık, Balıkçılık, Madencilik, Turizm, Sanayi, Ticaret

DOĞAL KAYNAK – EKONOMİK FAALİYET İLİŞKİSİ

İnsanlar bulundukları yerdeki **doğal kaynaklara göre ekonomik faaliyet** yaparlar.

Doğal Kaynak	Ekonomik Faaliyet
Verimli toprak	Tarım
Otlaklar	Hayvancılık
Ormanlar	Ormancılık
Deniz / göl	Balıkçılık
Madenler	Madencilik
Güneş	Güneş enerjisi
Rüzgâr	Rüzgâr enerjisi
Tarihi ve doğal güzellikler	Turizm

Örnek

- Karadeniz'de ormanların fazla olması **ormancılık faaliyetini** geliştirmiştir.
- İç Anadolu'da geniş otlakların bulunması **hayvancılığı** yaygınlaştırmıştır.
- Akdeniz kıyılarında denizin olması **turizm faaliyetlerini** geliştirmiştir.
- Zonguldak'ta taş kömürünün bulunması **madencilik faaliyetini** ortaya çıkarmıştır.

Kısaca, **doğal kaynaklar ekonomik faaliyetleri belirler.**

TOPRAKLARIMIZ

- Doğal kaynaklarımızdan biri olan toprak, yeryüzü örtüsü olma sınırının yanı sıra bizim için vatan kavramının karşılığıdır.
- Ülkemizde topraktan yararlanarak birçok ekonomik faaliyet gerçekleştirilir.
- Toprak çeşitliliğimizin fazla olması ve farklı iklim tiplerinin görülmesi**, yetiştirilen tarımsal ürünlerin çeşitliliğini artırmıştır.
- Ayrıca **topraklarımız hayvancılık, ormancılık, sanayi** gibi alanlarda da kullanılır.

Topraklarımızdan Yararlanma Biçimleri

Tarım: Toprağın en temel kullanım alanıdır. Bitki yetiştirilir. Buğday, arpa, mısır, sebze ve meyve üretimi, pamuk, çay, fındık vb.

Hayvancılık: Toprak üzerindeki otlak ve meralar hayvancılıkta kullanılır. Büyükbaş hayvancılık, küçükbaş hayvancılık, yaylacılık

Sanayi: Fabrikalar ve üretim tesisleri toprağa kurulmaktadır. Organize sanayi bölgeleri, Fabrikalar

Ulaşım: Yollar da toprağın üzerine yapılır. Karayolları, demiryolları, havaalanları

Madencilik: Toprağın altındaki madenler çıkarılır. Kömür, demir, bakır vb.

Ormancılık: Ormanlar da toprak üzerinde yetişir ve ekonomik faaliyet oluşturur. Kereste, kağıt üretimi vb.

Turizm: Toprak üzerindeki doğal ve tarihi alanlar turizm için kullanılır. Yayla turizmi, kaplıcalar, doğal parklar

- **Tekirdağ** ve çevresinde üretilen **ayçiçeği**, bitkisel yağ sanayisinde ham madde olarak kullanılmaktadır.
- **Konya** ve çevresinde üretilen **tahıl ürünleri ve şeker pancarı**, gıda sanayisinin de ham madde olarak kullanılmaktadır.
- Başta **Aydın** olmak üzere Batı Anadolu'da üretilen **incir ve üzüm** ticari ürün olarak değerlendirilmektedir.
- **Kütahya** ve çevresinde ham maddesi toprak olan **seramik ve porselen** üretilmektedir.
- **Antalya**'da üretilen **turuncgiller**, meyve suyu üretiminde kullanılmaktadır.
- **Ordu**'da olduğu gibi birçok ilimizde yetişen bitkilerden faydalanan **arıcılık** faaliyeti yapılmaktadır.
- **Giresun** ve çevresinde **fındık** üretilmektedir. Fındık, gıda sanayisinde kullanılmakta ve ticari ürün olarak değerlendirilmektedir.
- **Rize** ve çevresinde yetiştirilen **çay**, gıda sanayisinde kullanılmaktadır
- **Erzurum-Kars Platosu**'nda yetişen çayırarda **büyükbaş hayvancılık** yapılmaktadır. Elde edilen ürünler, birçok sanayi kolunda kullanılmaktadır.
- **Gaziantep ve Şanlıurfa** çevresinde **Antep fıstığı** yetiştirilmektedir. Bu ürünler çerez olarak tüketildiği gibi gıda sanayisinde de kullanılmaktadır.
- **Adana**'da yetişen pamuk, tekstil sanayiinde kullanılmaktadır.

SULARIMIZ

Üç tarafı denizlerle çevrili olan ülkemiz; çeşitli akarsu, göl ve yer altı sularına sahiptir. Ülkemizdeki su kaynakları, yalnızca içme suyu olarak değil; birçok ekonomik faaliyet alanında da kullanılmaktadır.

Sularımızdan Yararlanma Biçimleri ve Faaliyet Alanları

Tarım (Sulama): Sular, tarım alanlarının sulanmasında kullanılır. Baraj ve göletlerle sulama, sebze ve meyve üretimi, pamuk ve pirinç tarımı

İçme ve Kullanma Suyu: İnsanların günlük ihtiyaçları için kullanılır. İçme suyu, temizlik

Balıkçılık: Deniz, göl ve akarsularda yapılır. Deniz balıkçılığı, göl balıkçılığı, kültür balıkçılığı

Ulaşım: Sular ulaşım amacıyla kullanılır. Gemi taşımacılığı, Feribot seferleri

Enerji Üretimi: Akarsular ve barajlar elektrik üretiminde kullanılır. Hidroelektrik santraller (HES), Barajlardan elektrik üretimi

Turizm: Sular turizm faaliyetlerini geliştirir. Deniz turizmi, Rafting, Kaplıca turizmi

Sanayi: Fabrikalarda su kullanılır. Soğutma suyu, Üretim süreçleri

- **İstanbul ve Çanakkale** boğazları (Türk boğazları), deniz ticareti ve ulaşım amacıyla kullanılmaktadır.
- **Denizli**'deki sıcak su kaynakları konutların ve seraların ısıtılmasının yanı sıra sağlık turizminde kullanılmaktadır.
- **Akdeniz ve Ege kıyıları**nda ki illerimizde yaz turizmi yapılmaktadır. İzmir bu illerimizden biridir
- **Muğla** gibi denize kıyısı olan bazı illerimizde kültür balıkçılığı yapılmaktadır.
- **Manavgat Çayı** üzerinde bulunan Köprülü Kanyon Millî Parkı'nda rafting yapılmaktadır.
- **Karadeniz**'de balıkçılık faaliyetleri yaygın olarak yapılmaktadır.
- **Çoruh Nehri** üzerine kurulan Yusufeli Barajı'nın yanı sıra ülkemizdeki birçok barajdan hidroelektrik enerji üretimi gerçekleştirilmektedir.
- **Van Gölü**'nde Van-Tatvan/ Bitlis arasında feribotlar aracılığıyla yolcu ve yük taşımacılığı yapılmaktadır.
- **Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP)** kapsamında yapılan barajlar sayesinde tarım sal verimin artması sağlanmıştır.

ORMANLARIMIZ

Ülkemizde ormanlar, yağış ve sıcaklık gibi iklim özellikleri nedeniyle genellikle kıyı bölgelerinde yoğunlaşır ve ülke yüzölçümünün yaklaşık %28'ini kaplar.

Canlılara yaşam alanı sağlayan ve doğadaki döngüyü sürdüren bu ormanlar, çeşitli ekonomik faaliyetlere kaynak olarak ülke ekonomisine katkıda bulunur.

Ormanlarımızdan Yararlanma Biçimleri ve Ekonomik Faaliyet Alanları

- **Ormancılık:** Ağaç kesimi, kereste üretimi
- **Sanayi:** Mobilya, kağıt ve odun ürünleri üretimi
- **Hayvancılık:** Orman içi otlaklarda ancılık ve küçükbaş hayvancılık
- **Turizm:** Yayla turizmi, doğa yürüyüşleri, kampçılık
- **Yakacak:** Odun ve kömür elde edilmesi
- **Yan Ürünler:** Reçine, mantar, şifalı bitkiler toplama
- **Sakarya**'da olduğu gibi birçok ilimizde Tarım ve Orman Müdürlükleri tarafından belirlenen ve izni alınan ormanlık alanların bir kısmı, yakacak odun ihtiyacını karşılamaktadır.
- **Kastamonu**'da olduğu gibi orman bakımından zengin olan illerimizde orman ürünleri, parke ve kereste sanayisinin de ham madde olarak kullanılmaktadır
- **Bursa**'da olduğu gibi birçok ilimizde orman ürünleri mobilya sanayisinde kullanılmaktadır.
- **Muğla/Dalaman**'daki ormanlarımızdan kâğıt üretiminde yararlanılmaktadır.
- **Isparta** ilimizdeki Kızıldağ ormanlık alanında olduğu gibi ülkemizdeki birçok millî park, turizme katkıda bulunmaktadır.
- **Giresun**'da olduğu gibi Orman Genel Müdürlüğü tarafından gıda güvenliğini sağlamak, organik bal ve an ürünlerini yaygınlaştırmak amacıyla kurulan bal

ormanları, arıcılık faaliyetlerine katkıda bulunur

- **Artvin'**de yer alan ormanlarımızdan kestane ve kestane balı üretiminde yararlanılmaktadır.
- **Yozgat'**ta olduğu gibi ormanlardan elde edilen yapraklardan yem ve gübre sanayisinde yararlanılmaktadır.

Bilgi:

- ✓ Ormanlarımız; oksijen kaynağı olmasının yanı sıra sel, erozyon, çığ gibi afetlerin yıkıcı etkilerinin azalmasında etkili olmaktadır.

MADENLERİMİZ

- ✓ Ülkemiz, maden kaynakları bakımından zengindir. Dünya genelinde ticareti yapılan 90 çeşit madenden 77'si ülkemizde bulunmaktadır.
- ✓ Ülkemiz maden üretimi bakımından dünya da 28, maden çeşitliliği bakımından 10. sırada yer almaktadır.

Madenlerimizden Yararlanma Biçimleri ve Ekonomik Faaliyet Alanları

- **Sanayi:** Demir, bakır gibi madenler fabrikalarda kullanılır
- **Enerji Üretimi:** Kömür, petrol, doğalgaz enerji elde etmede kullanılır
- **İnşaat:** Mermer, taş, kum, çimento yapımında kullanılır
- **Ulaşım Araçları:** Demir ve alüminyumdan araç üretimi

- **Teknoloji:** Altın, bakır gibi madenler elektronik ürünlerde kullanılır
- **Takı ve Süs Eşyası:** Altın, gümüş işlenir
- **Kütahya, Eskişehir, Balıkesir ve Bursa** çevresinde çıkarılan bor; bilişim teknolojileri, cam sanayisi, roket yakıtı üretilen gibi alanlarda kullanılmaktadır
- **Zonguldak'**ta çıkarılan taş kömürü, enerji üretimin de kullanılmaktadır
- **Afyonkarahisar'**da çıkarılan memmer; inşaat, heykeltçilik, dekorasyon gibi alanlarda kullanılmaktadır
- **Konya'**da çıkarılan Boksit (Alüminyum) madeninin ticareti yapılmaktadır.
- **Tuz Gölü'**nde çıkarılan tuz madeni; gıda sanayisinde kullanılmaktadır
- **Elazığ'**da çıkarılan krom; uçak, gemi ve otomotiv sanayisinin de kullanılmaktadır
- **Artvin'**de çıkarılan bakır madeni elektrik-elektronik sanayisinde, inşaat alanında ve kimya sanayisinde kullanılmaktadır.
- **Erzurum'**da çıkarılan oltu taşı, süs eşyası yapımında kullanılmaktadır.
- **Batman'**da ve Şırnak/Gabar Dağı'nda çıkarılan petrol, ülkemizin yakıt ihtiyacının bir kısmını karşılamaktadır
- **Malatya'**da çıkarılan demir, sanayinin temel ham maddesi olmakla birlikte otomotiv sanayi ve inşaat alanında kullanılmaktadır